

Blijvende aandacht voor exterieur

Meer excellente koeien, een afvlakking van de stijging van de hoogtemaat en minder gekeurde Nederlandse vaarzen per bezoek van de stamboekinspecteur. Dat is in een notendop de samenvatting van de jaarlijkse exterieurstatistieken in Nederland en Vlaanderen.

TEKST INGE VAN DRIE

Voor frame 82 punten, voor type 81 punten, voor uier en benen 83 punten en een algemeen voorkomen van 82 punten. Afgelopen jaar legden de Nederlandse en Vlaamse stamboekinspecteurs zo de exterieurscores van bijna 145.000 dieren vast. Aan de hand van het keuringsrapport beoordeelden zij de sterke en zwakke punten van elk dier.

Met in totaal 123.588 ingeschreven dieren op 4959 bedrijven in de periode van 1 september 2020 tot en met 31 augustus 2021 nam Nederland het leeuwendeel voor rekening. In Vlaanderen keurden de inspecteurs in totaal 21.292 dieren op 681 bedrijven. In beide landen nam het aantal ingeschreven dieren daarmee af vergeleken met het boekjaar 2019-2020, al ging de daling in Nederland (-8,7%) wel harder dan in Vlaanderen (-2,5%). Dezelfde tendens is zichtbaar bij het aantal bedrijven dat deelneemt aan bedrijfs-

inspectie. Ook daar was een lichte teruggang te zien in zowel Nederland (-3,7%) als Vlaanderen (-6,3%), deels veroorzaakt door melkveehouders die hun bedrijf beëindigden.

Per bezoek 13,9 dieren

Zeker in Nederland speelt ook mee dat melkveehouders vanwege het fosfaatrechtenstelsel de afgelopen jaren minder jongvee aanhouden. Het aantal gekeurde vaarzen per bezoek van de bedrijfsinspecteur neemt daardoor af. Vijf jaar geleden keurde een stamboekinspecteur in Nederland gemiddeld nog 20,1 dieren per bezoek. Vorig jaar lag dat aantal op 14,9 dieren per bezoek. Nu is dat nog verder teruggelopen naar 13,9 dieren per bezoek.

In Vlaanderen is juist een tegengestelde trend te zien. Daar groeiden de bedrijven de afgelopen jaar flink. Dat merkten de inspecteurs ook tijdens bedrijfsinspectie. Afgelo-

pen jaar keurden de inspecteurs in Vlaanderen gemiddeld 19,0 vaarzen per bezoek. Het jaar ervoor lag dat aantal nog op 16,7 vaarzen per bezoek. Maar met de op stapel staande maatregelen, onder meer op het gebied van stikstof, lijken ook in Vlaanderen de grenzen van die groei in zicht.

Uit de exterieurstatistieken is ook op te maken dat de stijging van de hoogtemaat iets lijkt af te vlakken. Vorig boekjaar moesten de inspecteurs hun maatstok nog flink verder uittrekken. Zowel de roodbonte als de zwartbonte vaarzen wonnen toen bijna een centimeter in hoogtemaat ten opzichte van hun voorgangers een jaar eerder. Maar dit jaar blijft de winst in hoogtemaat bescheiden: maximaal 0,3 centimeter extra bij de zwartbontvaarzen en maximaal 0,1 centimeter erbij voor de roodbontvaarzen.

Met gemiddeld 150,3 centimeter zijn de Vlaamse zwartbontvaarzen het grootst. Hun Nederlandse evenknieën komen uit op 149,0 centimeter. Ook de Vlaamse roodbontvaarzen zijn met 148,2 centimeter groter dan de roodbontvaarzen in Nederland, die gemiddeld 147,2 meten.

Voor vaarzen die zijn ingeschreven op basis lokaal – zowel mrij-vaarzen als bijvoorbeeld kruislingen met fleckviehbloed – hoefden de inspecteurs de meetlat het minst ver uit te trekken. Gemiddeld noteerden ze voor deze vaarzen een hoogtemaat van 142,0 centimeter, 0,2 centimeter minder dan vorig jaar.

Bons vóór Steegink

Voor het negende jaar op rij zijn Nico en Lianne Bons uit Ottoland het bedrijf met de hoogste exterieurcijfers (tabel 1). Maar groot is het verschil met de nummer twee dit jaar niet. Met gemiddeld 87,4 punten over veertien vaarzen blijven de Zuid-Hollandse fokkers nipt de familie Steegink uit Okken-

Volle zussen P.M. Elza 222 en P.M. Elza 221 (v. Jordy), als vaars goed voor 89 en 88 punten

broek voor, die met hetzelfde aantal vaarzen op een gemiddelde van 87,3 punten uitkomt. Theo van Vliet, die in de top tien de meeste ingeschreven vaarzen heeft, prijkt net als vorig jaar op de derde plek. Zijn 22 vaarzen – waaronder tien stuks met 88 punten – scoorden gemiddeld 87,2 punten. Een speciale vermelding verdienen ook melkveebedrijf Van Wichen uit Maasbom-

mel, familie De Jong uit Buren en Bles Dai-ries Farm uit Broek. Alle drie staan ze met ruim vijftig ingeschreven vaarzen in de top vijftig hoogste exterieurbedrijven, met achtereenvolgens gemiddeld 85,4, 85,4 en 85,2 punten.

Het roodbonte bedrijfsklassement voor exterieur heeft wél een nieuwe koploper in de vorm van de familie Krol uit Boekel. De Bra-

bantse melkveehouders tonen daarmee aan dat hun dieren niet alleen heel productief zijn – ze noteerden afgelopen jaar het hoogste rollend jaargemiddelde – maar ook fraai. Hun vijf roodbontvaarzen lieten een gemiddelde van 87,6 punten optekenen. Bij zwartbont vielen ze met een gemiddelde exterieurscore van 86,4 punten net buiten de top tien.

Evenals vorig jaar bezet de familie Van der Kolk uit Wierden de tweede plaats bij roodbont met gemiddeld 87,4 punten over dertien vaarzen. Voormalig koploper De Tienmorgen Holsteins uit Beers moet dit jaar genoegen nemen met een derde plek met gemiddeld 86,9 punten.

Van de Vyver twee keer op kop

In Vlaanderen doet Tom Van de Vyver goede zaken. De melkveehouder uit Melsele noteert met zijn vaarzen zowel de hoogste score bij zwartbont (86,0 punten) als bij roodbont (85,4 punten). Bij roodbont moet hij die koppositie wel delen met Jan Bancaert uit Waarschoot, die eveneens op gemiddeld 85,4 punten uitkomt. Bancaert wisselt stuivertje met Nele Verhelst uit Moerbeke-Waas, die dit jaar met een score van 84,9 punten met de derde plek genoegen moet nemen.

Bij zwartbont krijgt Van de Vyver de meeste concurrentie van zijn plaatsgenoot Geert Verhelst, die met 14 vaarzen een gemiddelde van 85,9 punten neerzette. De derde plek is voor oud-koploper Filip Maelfait uit Hulste en voor Tijs en Jolien Vandecaveye-Vandelanotte uit Vleteren. Beide bedrijven noteren een gemiddelde van 85,7 punten.

De mrij-vaarzen van André en Jeanette Vink uit Groot-Ammers gaan aan de leiding in het klassement voor hoogste exterieurbedrijven op basis lokaal. De veertien vaarzen van De Vinkenhof scoren een gemiddelde van 84,1 punten (tabel 2).

De melkveehouders uit Groot-Ammers kregen er afgelopen jaar ook een excellente koe bij met Rudolf dochter De Vinkenhof Danielle 161 (tabel 3). Zij was een van de vijf koeien die op basis lokaal afgelopen jaar de excellentstatus verdiende. Van dat vijftal kwamen er twee uit de stal van de broers Henk en Arend ten Damme uit Winterswijk Meddo. Ook de mrij-koe van het jaar Tillie 437 (v. Baltimore) van de familie Verbeek uit Sterksel werd excellent. Lies 56, van Marcel Harbers en Marian Ruesink uit Borculo, voegde zich als enige niet-mrij-koe en dochter van fleckviehstier Rurex toe aan het rijtje excellenten op basis lokaal.

Bijna 400 A-koeien

Niet alleen op basis lokaal nam het aantal excellenten afgelopen jaar toe. Over de hele linie, zowel in Nederland als in Vlaanderen,

eigenaar, woonplaats	aantal	frame	type	uier	benen	av
zwartbont Nederland						
Bons-Holsteins, Ottoland	14	87,6	87,8	87,5	86,5	87,4
mts. J. en G. Steegink-van den Berg, Okkenbroek	14	87,6	87,9	87,8	86,6	87,3
T. van Vliet, Nieuwlande	22	87,3	87,9	87,4	86,5	87,2
H. G. J. van Driel, Hedel	6	87,3	87,7	87,8	85,8	87,0
mts. J. en I. Jacobi, Garijp	13	87,5	86,8	87,7	85,9	87,0
M. van der Eijk, Twisk	9	86,9	87,4	87,2	85,8	86,9
vof Jongsteins, Hoogblokland	9	87,0	87,4	87,1	85,6	86,9
mts. Talsma, Warga	10	87,1	87,6	87,4	85,0	86,6
J. de Vries, Boijl	13	86,3	87,5	86,2	87,3	86,6
mts. Van Dijk-de Bruin, Giessenburg	17	87,0	87,1	86,9	85,3	86,5
melkveebedrijf Krol vof, Boekel	18	85,0	85,8	87,4	86,1	86,4
vof De Bruin, Giessenburg	23	86,9	87,0	86,7	85,4	86,3
mts. melkveebedrijf Eggerink, Wierden	7	86,1	87,3	86,4	85,4	86,3
zwartbont Vlaanderen						
T. Van de Vyver, Melsele	9	86,9	86,8	85,8	85,2	86,0
G. Verhelst, Melsele	14	85,9	86,1	86,0	85,9	85,9
Vandecaveye-Vandelanotte Iv, Vleteren	38	85,8	86,0	86,2	85,1	85,7
F. Maelfait, Hulste	12	86,8	86,7	86,0	84,7	85,7
G. Mazereel, Reninge	11	86,2	86,7	86,1	83,8	85,5
S. Cuvelier, Poperinge	33	85,5	85,8	85,9	84,7	85,5
roodbont Nederland						
melkveebedrijf Krol vof, Boekel	5	86,4	87,0	87,8	87,4	87,6
Van der Kolk Melkvee vof, Wierden	13	86,8	87,7	87,5	87,5	87,4
De Tienmorgen Holsteins, Beers (N.Br.)	8	87,8	87,3	86,6	86,6	86,9
Merwehoeve De Groot vof, Herwijnen	6	87,3	87,8	87,2	85,2	86,8
melkveebedrijf Van Wichen, Maasbommel	7	87,3	86,6	87,6	85,1	86,7
J. Uenk, Nijbroek	16	86,6	87,7	87,2	85,8	86,6
H. J. en G. Pinkert-Burgers, Markelo	20	85,5	86,3	87,2	86,0	86,4
mts. J. en G. Steegink-van den Berg, Okkenbroek	16	85,9	86,9	87,1	85,4	86,3
vof Schrijver, Terwolde	10	86,6	86,9	86,9	84,7	86,2
roodbont Vlaanderen						
T. Van de Vyver, Melsele	9	86,7	86,3	85,2	84,4	85,4
J. Bancaert, Waarschoot	9	85,8	86,2	84,8	85,0	85,4
N. Verhelst, Moerbeke-Waas	8	85,3	85,5	84,6	84,5	84,9
Vercauteren-Dhollander Iv, Melsele	25	84,0	83,8	84,9	84,8	84,6
Van de Walle CommVLO, Lembeke	19	85,4	85,2	84,8	83,6	84,6

Tabel 1 – Hoogste CRV-exterieurbedrijven zwart- en roodbont 2020-2021 (minimaal vijf vaarzen)
(bron: Coöperatie CRV)

Tabel 2 – Hoogste CRV-exterieurbedrijven 2019-2020 op basis lokaal (minimaal vijf vaarzen)
(bron: Coöperatie CRV)

eigenaar, woonplaats	aantal	frame	type	uier	benen	besp.	av
vof De Vinkenhof, Groot Ammers	14	84,6	85,4	84,0	83,9	83,9	84,1
vof J. C. van Blaaderen, Amstelveen	8	84,0	83,0	83,6	82,9	83,6	83,5
mts. H. en A. ten Damme, Winterswijk Meddo	44	83,4	83,6	82,3	83,5	83,6	83,1
mts. M. en M. Harbers-Ruesink, Borculo	16	84,5	84,3	81,8	83,0	84,9	83,1

naam	geb.dat.	vader	m.vader	frame	type	uier	ben.	besp.	av.	eigenaar, woonplaats
zwartbont Nederland (min. 92 av)										
New Moore Esmeralda 38	03-2009	O Man	Goldwyn	92	96	94	91	—	93	mts. Withaar-Prent, Nijveveen
Drakkar Bulona	01-2012	Hill	Goldwyn	93	95	93	91	—	93	mts. Steegink/Hullcrest Holsteins, Okkenbroek
Southland Dem Dellia 92	06-2015	Dempsey	Niagra	94	95	93	90	—	93	Southland Holsteins, Teteringen
Bons-Holsteins Dikkie 193	10-2015	Atwood	Blitz	94	94	91	93	—	93	Bons/Mourik/Nieuw Vredebest, Ottoland
Hennie 237	03-2014	Aftershock	Fremont	92	93	95	88	—	92	vof Jongsteins, Hoogblokland
Margriet 408	11-2013	Lauthority	Peinzer Boy	93	92	93	91	—	92	vof de Bruin, Giessenburg
Topcross Anna 250	10-2016	Atwood	Outside	91	92	93	91	—	92	mts. J. en I. Jacobi, Garijp
Cobi 94	04-2015	Lauthority	Ormsby	89	95	92	92	—	92	vof de Bruin, Giessenburg
Bons-Holsteins Ella 204	09-2013	Atwood	Mailing	92	94	92	91	—	92	Bons-Holsteins, Ottoland
Bolleholster Anya 4	12-2014	Gold Chip	Sanchez	92	92	92	91	—	92	M. van der Eijk, Twisk
Willem's-Hoeve Rita 9863	07-2012	Danillo	Ramos	91	93	92	91	—	92	fa. D. de Jong en zn., Buren (Gld.)
Seegers's Indiana	09-2014	Aftershock	Goldwyn	92	94	91	92	—	92	Schep Holsteins/Schouten, Bergambacht
zwartbont Vlaanderen (min. 91 av met min. 92 uier)										
Octane Alana	12-2015	High Octane	Windbrook	91	93	93	90	—	92	Van Hoof-Boonen Holsteins Iv, Mortsel
Liann ten Ruyschaert	09-2016	Elude	Danillo	91	91	92	92	—	92	G. Mazereel, Reninge
Diamant Latifa	01-2016	Doorman	Seaver	89	90	93	91	—	91	Op 't Roodt Iv, Olen
Goldone	02-2015	Golden Dreams	Duplex	91	93	92	90	—	91	Van Hoof-Boonen Holsteins Iv, Mortsel
Kemdale Lieke	10-2016	Control	Contrast	91	92	92	90	—	91	F. Geerardijn, Kemmel
roodbont Nederland (min. 91 av met min. 92 uier)										
Bossink Rika 631	05-2016	Ladd P	Jotan	92	91	93	91	—	92	Van der Kolk Melkvee vof, Wierden
Catharina 68	12-2006	Kian	Stadel	93	92	91	93	—	92	D. en E. van Zetten, Kesteren
Barendonk Massia 7273	01-2017	Agent	Jorck	93	92	93	88	—	91	Barendonk Holsteins vof, Beers (N.Br.)
Massia 9857 van de Peul	03-2014	Aikman	Goldwyn	90	90	92	90	—	91	W. J. J. G. Bongers, Kessel (L.)
Dora 208	07-2017	—	—	91	92	92	89	—	91	Van Hest Agro, Moergestel
Bossink Rika 628	03-2015	Whats App	Ditmar	90	91	92	89	—	91	Van der Kolk Melkvee vof, Wierden
roodbont Vlaanderen (min. 91 av)										
Laurence van de Korenheie	12-2016	Defiant	Artie	92	91	90	90	—	91	Vercauteren-Dhollander Iv, Melsele
basis lokaal										
Hilda 103	01-2017	Renzo	Dos 4	91	91	93	90	87	91	mts. H. en A. ten Damme, Winterswijk Meddo
Tillie 437	07-2012	Baltimore	Matthijs	92	92	89	93	88	91	W. H. M. Verbeek, Sterksel
Dikkie 200	10-2016	Koen	Mark 44	88	90	91	89	92	90	mts. H. en A. ten Damme, Winterswijk Meddo
De Vinkenhof Danielle 161	10-2016	Rudolf	Baltimore	89	87	90	92	86	90	vof De Vinkenhof, Groot Ammers
Lies 256	08-2013	Rurex	Kian	91	91	90	87	90	90	mts. M. en M. Harbers-Ruesink, Borculo

Tabel 3 – Hoogst scorende excellenten zwartbont, roodbont en basis lokaal in Nederland en Vlaanderen in 2020-2021 (bron: Coöperatie CRV)

Tabel 4 – Zwart- en roodbontvaarzen met 89 punten in Nederland en Vlaanderen in 2020-2021 (bron: Coöperatie CRV)

naam	geb.dat.	vader	m.vader	frame	type	uier	ben.	av.	eigenaar, woonplaats
zwartbont Nederland en Vlaanderen									
Vanholland K&L MI Harila	11-2018	Malinus	Detour	88	88	89	89	89	vof C. van Holland, Delwijnen (Ned.)
Whinchat Atwood Savoie Fare	03-2018	Atwood	Shottle	88	87	89	89	89	vof Jongsteins, Hoogblokland (Ned.)
Brando Leuntje 22	04-2018	Unix	Chelios	89	89	89	88	89	vof D. en D. Schakel, Brandwijk (Ned.)
Melodie ten Ruyschaert	09-2017	High Octane	Brawler	89	89	89	88	89	G. Mazereel, Reninge (Vla.)
13772123	12-2017	Dempsey	High Octane	89	89	89	88	89	Van Hoof-Boonen Holsteins Iv, Mortsel (Vla.)
HBL Chany	04-2018	Attico	Xacobeo	89	89	89	88	89	Van Hoof-Boonen Holsteins Iv, Mortsel (Vla.)
Het Uilenreef Charity 16	10-2018	Udenied	Jedi	89	88	89	88	89	Koevar Hendriks bv, Heerde (Ned.)
Bons-Holsteins Roza 76	08-2017	Dempsey	Sid	89	89	89	87	89	Bons-Holsteins, Ottoland (Ned.)
De Rith Nova Emblem 19	08-2018	Udenied	Baily Chen	89	89	88	89	89	mts. Van Beek-Peeters, Breda (Ned.)
14032878	09-2018	Chief	Doorman	89	89	88	89	89	Van Hoof-Boonen Holsteins Iv, Mortsel (Vla.)
roodbont Nederland en Vlaanderen									
P.M. Elza 222	05-2018	Jordy	Classic	89	89	89	89	89	H. J. en G. Pinkert-Burgers, Markelo (Ned.)
Bossink Red Lawn 9	11-2018	Pleasure	Jotan	87	89	89	89	89	Van der Kolk Melkvee vof, Wierden (Ned.)
Bossink Miranda 164	04-2018	Jotani	Aram	89	89	89	88	89	Van der Kolk Melkvee vof, Wierden (Ned.)
Pigeon Farm Db Holly	06-2018	Diamondback	Reality	89	89	89	88	89	Van Nevel-De Smet Iv, Beernem (Vla.)

91 punten voor mrij-koe van het jaar Tillie 437

93 punten voor NRM-reservekampioene Bons-Holsteins Dikkie 193

schreven de inspecteurs meer excellente koeien in.

In totaal keurden de inspecteurs in Nederland afgelopen jaar 321 A-koeien, waarvan 55 al eens eerder excellent verklaard waren. In Vlaanderen kwam het aantal excellente koeien uit op 67 stuks, waarvan er 56 voor het eerst het predicaat excellent kregen. Zowel in Nederland als in Vlaanderen is dat een forse toename ten opzichte van vorig boekjaar toen de inspecteurs respectievelijk 229 en 46 A-koeien inschreven. Ondanks het ontbreken van keuringen neemt de aandacht voor exterieur onder veehouders dus niet af, al hebben inspecteurs door het ontbreken van keuringen wellicht ook gericht gekeken naar A-koeien. Het kan ook zijn dat er afgelopen jaar simpelweg een goede lichting koeien was.

Met 12 excellente koeien is de familie Bons uit Ottoland net als vorig jaar hofleverancier, met NRM-reservekampioene Bons-Holsteins Dikkie 193 als uitblinker (tabel 3). De Atwooddochter, die Bons in gezamenlijk eigendom heeft met familie Mourik uit Groot-Ammers en Nieuw Vredebest uit Vuren, was een van de drie zwartbontkoeien die afgelopen boekjaar voor het eerst met 93 punten werd ingeschreven. Ook covergirl Drakkar Bulona (zie kader) en Southland Dem Dellia 92 (v. Dempsey)

van Southland Holsteins uit Teteringen kregen 93 punten. O Mandochter New Moore Esmeralda 38 van de familie Wit-haar-Prent uit Nijvevee werd opnieuw met 93 punten ingeschreven voor het behalen van het predicaat Sterkoe 2.

Zes A-koeien voor Geerardijn

In Vlaanderen levert Frederik Geerardijn uit Kemmel met zes stuks het grootste aandeel van de excellente koeien. Hij wordt op de voet gevolgd door Luc en Stijn Peeters uit Nijlen met vijf excellente koeien. De hoogst ingeschreven koeien in Vlaanderen zijn Octane Alana van de familie Van Hoof-Boonen uit Mortsel en Liann ten Ruys-schaert van Geert Mazereel uit Reninge, die beide 92 punten kregen.

Bij roodbont was 92 punten dit jaar de hoogst uitgedeelde score. Twee koeien kregen die score: de vijfjarige Bossink Rika 631 (v. Ladd P) van de familie Van der Kolk uit Wierden en de bijna tien jaar oudere Catharina 68 (v. Kian) van Dick en Ellis van Zetten uit Kesteren.

Met negen excellente roodbonten blijft Jotan ook dit jaar de best vertegenwoordigde vader in het exterieurklassement roodbont. Met twee zwartbonte excellenten erbij komt Jotan aan een totaal van elf excellenten. Voor het eerst in vijf jaar tijd is de roodbonte Jordanzoon daarmee niet de

hofleverancier. Die eer is dit jaar voor Seaver en Silver met elk twaalf excellente nakaten. Ook Atwood, Doorman en Gold Chip doen goede zaken met elk elf excellente koeien. |

Covergirl Bulona

Met 93 punten is Drakkar Bulona een van de hoogst ingeschreven koeien van het afgelopen jaar. De negenjarige Hildochter van de familie Steegink uit Okkenbroek en Hullcrest Holsteins uit Drijber produceerde al 93.000 kg melk en kreeg dit jaar ook het predicaat Sterkoe 1. Bulona prijkt dit nummer op de cover.

Ruim 500 koeien **promoveerden tot sterkoe**

De stamboekinspecteurs van Coöperatie CRV schreven afgelopen jaar ook een flink aantal kandidaat-sterkoeien in. Koeien die in aanmerking komen voor het predicaat Sterkoe 1, 2 of 3 moeten – voor het eerst of opnieuw – gekeurd worden. Op de leeftijd van respectievelijk negen, twaalf of vijftien jaar moeten ze met minimaal 85 punten voor uier én alge-

meen voorkomen worden ingeschreven en gemiddeld minimaal 105 lactatiewaarde scoren om het predicaat te halen.

In totaal promoveerden ruim 500 koeien in het boekjaar 2020-2021 tot Sterkoe 1, 2 of 3. Het gros werd Sterkoe 1 (tabel 6). Voor het predicaat Sterkoe 3 kwamen 19 Nederlandse koeien en één Vlaamse koe in aanmerking.

Tabel 6 – Aantal sterkoeien in boekjaar 2020-2021 (bron: Coöperatie CRV)

predicaat	Nederland	Vlaanderen	totaal
Sterkoe 1	375	41	416
Sterkoe 2	96	5	101
Sterkoe 3	19	1	20
totaal	490	47	537